

Ecologische beoordeling van het herinrichtingsplan 'De Wissel' te Beetsterzwaag

A&W-rapport 1835

in opdracht van

TALANT
Zorg en ondersteuning

Ecologische beoordeling van het herinrichtingsplan 'De Wissel' te Beetsterzwaag

A&W-rapport 1835

P. Biezenaar

Foto Voorplaat

Een deel van het plangebied De Wissel (foto: A&W)

P. Biezenaar 2012

Ecologische beoordeling van het herinrichtingsplan 'De Wissel' te Beetsterzwaag.
A&W-rapport 1835

Opdrachtgever

Talant, zorg en ondersteuning

Trambaan 10
8441 BH Heerenveen
Telefoon 0513-643800

Uitvoerder

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv

Postbus 32
9269 ZR Feanwâlden
Telefoon 0511 47 47 64
Fax 0511 47 27 40
info@altwym.nl
www.altwym.nl

Projectnummer

1896wis

Projectleider

P. Biezenaar

Status

Eindrapport

Autorisatie

Goedgekeurd

Paraaf

R. Strijkstra

Datum

8-11-2012

Inhoud

1	Inleiding	1
2	Situatieschets en plannen	3
2.1	Huidige situatie	3
2.2	Plannen	3
3	Beschermde natuurwaarden	5
3.1	Beschermde gebieden	5
3.2	Beschermde soorten	6
3.3	Overzicht relevante natuurwaarden	11
4	Effectbepaling en beoordeling	13
4.1	Beschermde gebieden	13
4.2	Beschermde soorten	14
4.3	Samenvattende tabel	18
5	Conclusies	19
5.1	Conclusies ten aanzien van beschermde gebieden	19
5.2	Conclusies ten aanzien van beschermde soorten	19
6	Bronnen	21
	<i>Bijlage 1 Relevante wet- en regelgeving</i>	23

1 Inleiding

Aanleiding

Zorginstelling Talant (Heerenveen) is voornemens om een herinrichtingsplan uit te voeren van het zorgcomplex 'De Wissel' te Beetsterzwaag. In verband daarmee heeft Interra BV (Joure) in 2011 een ecologische beoordeling uit laten voeren door Altenburg & Wymenga, Feanwâlden (Biezenaar 2011). Uit die ecologische beoordeling kwam naar voren dat aanvullend onderzoek nodig was ten aanzien van vleermuizen, Steenmarter en jaarrond beschermde nesten van vogels. Dat vervolgonderzoek is in 2012 door Altenburg & Wymenga uitgevoerd.

In deze rapportage zijn de resultaten van de ecologische quickscan in 2011 en de resultaten van het vervolgonderzoek in 2012 opgenomen. Het geeft daardoor een volledig beeld van de aanwezigheid van beschermde natuurwaarden, de effecten daarop die samenhangen met het herinrichtingsplan en de consequenties daarvan volgens de vigerende wet- en regelgeving ten aanzien van beschermde gebieden (Natura 2000-gebied, gebieden die zijn aangewezen als Ecologische Hoofdstructuur, Ganzenfoerageergebied, Gebied van openheid en rust) en beschermde soorten (Flora- en faunawet).

Inhoud van het rapport

Het rapport is opgebouwd uit de volgende hoofdstukken.

- Situatieschets en herinrichtingsplan: in dit hoofdstuk is het onderzoeksgebied afgebakend en beschreven. Tevens is een beschrijving gegeven van de plannen, met aandacht voor aspecten als aanleg en toekomstig gebruik (hoofdstuk 2).
- Beschermde natuurwaarden: in dit hoofdstuk zijn de beschermde natuurwaarden in en nabij het onderzoeksgebied beschreven op basis van literatuurstudie en het veldonderzoek en is bepaald welke daarvan relevant zijn voor onderhavige beoordeling (hoofdstuk 3).
- Effectbepaling en beoordeling: hier is bepaald wat de effecten zijn van de uitvoering van de plannen op de relevante natuurwaarden en is een beoordeling gegeven in het kader van de natuurwetgeving. Er is tevens vermeld welke consequenties daaraan verbonden zijn voor de uitvoering van het herinrichtingsplan (hoofdstuk 4).
- Conclusies: In dit hoofdstuk is de beoordeling in het kader van de natuurwetgeving samengevat (hoofdstuk 5).

Aanpak

Onderzoek in 2011

De ecologische beoordeling van het herinrichtingsplan in 2011 was een quickscan die was gebaseerd op literatuuronderzoek en een veldbezoek. Voor het literatuuronderzoek zijn beschikbare bronnen geraadpleegd (recente verspreidingsatlassen, overzichtswerken, websites) over de aanwezigheid van beschermde gebieden en soorten in en nabij het plangebied. Altenburg en Wymenga heeft bovendien eerder ecologisch onderzoek uitgevoerd in de omgeving van het plangebied en is daardoor goed bekend met de omgeving (Biezenaar 2008; Van der Heijden 2005 en aanvullend onderzoek aan het Van Lyndenpark Beetsterzwaag in 2011).

Het veldbezoek van de quickscan vond eind oktober 2011 plaats, dus in een periode in het jaar die relatief ongunstig is voor ecologisch veldonderzoek. Betreffende een aantal soortgroepen (zoals planten, insecten, vogels en vleermuizen) was het daardoor niet mogelijk om voor een ecologische beoordeling voldoende zekerheid te krijgen over de aan- of afwezigheid van beschermde soorten en/of soorten van de Rode Lijst. Er is een inschatting gemaakt van de

kans op aanwezigheid van degelijke soorten, gebaseerd op de in het plangebied aanwezige biotopen.

Ten aanzien van de meeste relevante natuurwaarden is bepaald welke effecten de herinrichtingsplannen daarop kunnen hebben en welke consequenties daaraan verbonden zijn vanuit de ecologische wet- en regelgeving. Ten aanzien van een klein aantal beschermde soorten binnen en nabij het plangebied is geadviseerd om in 2012 vervolgonderzoek uit te voeren, namelijk aan vleermuizen, Steenmarter en jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels. Met de gegevens daarvan zou ook ten aanzien van deze soorten de ecologische beoordeling kunnen worden uitgevoerd.

Onderzoek 2012

Het vervolgonderzoek aan vleermuizen bestond uit vier bezoeken, waarbij gespecialiseerde veldmedewerkers van Altenburg & Wymenga met behulp van batdetectoren hebben bepaald welke vleermuizen binnen en nabij het plangebied voorkomen en welke functies het plangebied voor deze dieren heeft. Dit vleermuisonderzoek was erop gericht om vast te stellen of hier sprake is van foerageergebied, vliegroutes en/of verblijfplaatsen van vleermuizen. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de kwaliteitseisen die zijn vastgelegd in het Vleermuisprotocol. Dit onderzoeksprotocol is opgesteld door het ministerie van LNV, het Netwerk Groene Bureaus en kennisinstituten en geeft aan welke onderzoeksinspanning minimaal nodig is om verantwoorde uitspraken te kunnen doen ten aanzien van mogelijk voorkomende vleermuizen in een onderzoeksgebied.

Het onderzoek naar de mogelijke aanwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels is uitgevoerd middels veldbezoek op 14 maart en 18 september 2012. Bovendien was er aandacht voor dergelijke nestplaatsen gedurende alle veldbezoeken die voor het vleermuisonderzoek plaatsvonden. Het onderzoek aan (sporen van) Steenmarter vond gelijktijdig plaats met het algemene veldonderzoek in 2011 en de veldbezoeken in 2012 voor vleermuizen en verblijfplaatsen van vogels.

Het veldwerk dat voor het onderzoek in 2011 en 2012 is uitgevoerd, bestond uit de volgende onderdelen:

Datum	Overdag (D) 's nachts (N)	Onderzoek vooral aan
Oktober 2011	D	Vrijwel alle soorten
14 maart 2012	D	Jaarrond beschermde nesten vogels
31 mei 2012	N	Vleermuizen
26 juli 2012	N	Vleermuizen
16 augustus 2012	N	Vleermuizen
6 september 2012	N	Vleermuizen
18 september 2012	D	Jaarrond beschermde nesten vogels

Altenburg & Wymenga bv presenteert in dit rapport de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

2 Situatieschets en plannen

2.1 Huidige situatie

Het plangebied is weergegeven in figuur 2-1. Het maakt deel uit van het terrein van de zorginstelling Talant, dat in het zuidelijke deel van de bebouwde kom van Beetsterzwaag ligt. Het plangebied ligt tussen de wegen It Merkelân (noord), De Walle (zuid) en de Freulesingel en voor het grootste deel binnen de ringweg 't Rond. Langs de Freulesingel ligt een sloot, maar deze is niet het gehele jaar watervoerend. Binnen het plangebied zijn geen andere waterpartijen aanwezig. Het plangebied bestaat uit een parkachtig landschap met jonge en oudere bomen, open delen, enkele gebouwen en verharde wegen die niet behoren tot het openbare wegennet.

2.2 Plannen

De beoogde herinrichting zal onder andere bestaan uit de sloop van enkele gebouwen, de kap van een aantal bomen, het verleggen van een deel van de verharde wegen en de oprichting van nieuwe gebouwen. De kap van bomen vindt plaats langs de noordelijke rand van het plangebied en plaatselijk binnen de weg 't Rond. Er vinden onder andere kapwerkzaamheden plaats in de bomengroep die vanaf de noordelijke zijde in zuidelijke richting tot voorbij het midden van het plangebied reikt (figuur 2-1). De herinrichtingswerkzaamheden worden beoogd te starten in de laatste maanden van 2012.

Ten westen van de Freulesingel en tussen deze singel en De Wissel ligt een ander deel van het terrein van het zorgcomplex, dat in een later stadium heringericht zal worden. Het herinrichtingsplan daarvoor is nog niet vastgesteld en het maakt daarom geen deel uit van deze ecologische beoordeling.

Figuur 2-1 - De ligging van het plangebied en de beschermde gebieden in de omgeving daarvan.

3 Beschermden natuurwaarden

In dit hoofdstuk is een overzicht gegeven van de wettelijk beschermde natuurwaarden die (mogelijk) aanwezig zijn in het plangebied en de omgeving daarvan. Tevens is van deze natuurwaarden bepaald of zij beïnvloed kunnen worden door de beoogde ingreep en daardoor relevant zijn voor onderhavige ecologische beoordeling.

3.1 Beschermden gebieden

3.1.1 Natura 2000-gebieden

Het plangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied betreft 'Van Oordt's Mersken' dat op circa 660 m ten westen van het plangebied ligt (figuur 2-1). Dit gebied is aangewezen voor drie habitattypen (vegetatietypen), twee vissoorten en vijf vogelsoorten waarvoor in het ontwerpbesluit instandhoudingsdoelen zijn opgesteld.

Overige Natura 2000-gebieden liggen op dermate grote afstanden, dat kan worden aangenomen dat er geen ecologische relaties bestaan tussen deze natuurgebieden en het plangebied. Er zal evenmin sprake zijn van (negatieve) effecten op deze Natura 2000-gebieden, die samenhangen met het herinrichtingsplan. Om die reden zijn die overige Natura 2000-gebieden niet relevant voor deze ecologische beoordeling.

Omdat de Natuurbeschermingswet 1998 bepaalt, dat alle projecten en handelingen moeten worden getoetst of zij negatieve effecten kunnen hebben op Natura 2000-gebieden, is in hoofdstuk 4 de zogenaamde 'Voortoets' uitgevoerd (zie ook bijlage 1, §1.1). Hierin is bepaald welke natuurwaarden van het Natura 2000-gebied 'Van Oordt's Mersken' relevant zijn voor deze 'Voortoets'.

3.1.2 Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied maakt deel uit van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) die gelegen is binnen de bebouwde kom van Beetsterzwaag (figuur 2.1). Om deze reden ligt de PEHS binnen de invloedssfeer van de plannen en is dit aspect relevant voor onderhavige beoordeling.

3.1.3 Overige gebiedsbescherming

In de omgeving van het plangebied liggen gebieden die zijn aangewezen als Ganzenfoerageergebied en/of gebieden van openheid en rust (weidevogelgebied). Gezien de relatief grote afstand tot deze gebieden en de afscherming van het plangebied door opgaande begroeiingen, gebouwen en infrastructuur van Beetsterzwaag wordt geen ecologische relatie verwacht tussen deze gebieden en het plangebied.

Het plangebied en de directe omgeving ervan zijn niet beschermd door dergelijke overige vormen van gebiedsbescherming.

3.2 Beschermde soorten

Door het huidige karakter van het plangebied biedt het terrein mogelijkheden voor een aantal beschermde en/of bedreigde soorten uit deze soortgroepen.

Hieronder is per soortgroep besproken welke wettelijk beschermde soorten in de omgeving van het plangebied voorkomen en welke daarvan mogelijk van het plangebied gebruikmaken en/of door de herinrichting mogelijk worden beïnvloed.

3.2.1 Planten

In de omgeving van het plangebied komen beschermde plantensoorten voor en/of soorten die zijn opgenomen in de Rode Lijst van bedreigde soorten in Nederland (ministerie van EL&I). Dit is onder andere de middelzwaar beschermde soort Daslook, die als stinsenplant plaatselijk in deze contreien aanwezig kan zijn. Daslook is tevens opgenomen in de Rode Lijst (categorie Gevoelig). Het plangebied is echter niet geschikt voor deze of andere beschermde plantensoorten. Om deze reden worden geen wettelijk beschermde plantensoorten in het plangebied verwacht.

3.2.2 Ongewervelde diersoorten

De wettelijk beschermde ongewervelde diersoorten die in Nederland voorkomen, zoals bepaalde soorten dagvlinders, libellen en waterorganismen, stellen zeer specifieke eisen aan hun leefgebied, die vaak alleen te vinden zijn in natuurgebieden. Gezien het ontbreken van dergelijke ecologische randvoorwaarden in het plangebied en de geraadpleegde verspreidingsgegevens, worden in het plangebied geen wettelijk beschermde ongewervelde diersoorten verwacht (De Bruyne 2004, Kalkman 2004, Peeters *et al.* 2004, Timmermans *et al.* 2004, Bos *et al.* 2006, EIS *et al.* 2007, Bouwman *et al.* 2008).

3.2.3 Vissen

Door het ontbreken van permanent aanwezig oppervlaktewater komen in het plangebied geen wettelijk beschermde vissoorten voor.

3.2.4 Amfibieën

Het plangebied en de wijde omgeving daarvan bieden geschikt leefgebied voor licht beschermde en algemeen voorkomende amfibieënsoorten, zoals Bruine kikker en Gewone pad. Er zijn geen voortplantingsmogelijkheden voor deze soorten binnen het plangebied aanwezig. Ook de sloot langs de Freulesingel is daarvoor niet geschikt. Zwaardere beschermde amfibieënsoorten komen eveneens in de omgeving voor (www.ravon.nl, Creemers & Van Delft 2009), maar worden niet binnen en nabij het plangebied verwacht, omdat de biotopen binnen het plangebied niet voldoende overeenkomen met de habitateisen van dergelijke soorten.

3.2.5 Reptielen

In de ruime omgeving van het plangebied komen verscheidene reptielensoorten voor, namelijk Hazelworm, Levendbarende hagedis, Ringslang en Adder (www.ravon.nl, Creemers & Van Delft 2009). Het plangebied is voor deze soorten niet geschikt, omdat de betreffende biotopen

onvoldoende aansluiten bij de habitateisen van deze soorten en sprake is van relatief veel verstoring.

Toch kan incidenteel Ringslang binnen het plangebied en op andere plaatsen in en bij Beetsterzwaag worden aangetroffen. Het gaat dan om zwervende exemplaren. Deze soort wordt in en nabij het golfcomplex Lauswolt in aanzienlijk grotere aantallen aangetroffen, waar ook voortplantingsbiotoop van Ringslang aanwezig is. Op een van de straten binnen het plangebied is op 18 september 2012 een dood exemplaar van Ringslang aangetroffen (figuur 3-1), maar er is binnen het plangebied voor deze soort geen geschikt voortplantingsbiotoop beschikbaar.

Foto 3-1. Een dode Ringslang van ca. 30 cm die binnen plangebied op straat is aangetroffen (foto: A&W 2012).

3.2.6 Vogels

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom van Beetsterzwaag en biedt broedgelegenheid voor soorten die geregeld worden aangetroffen in parkachtige landschappen, zoals Merel, Roodborst, Winterkoning, Vink, Heggenmus en Houtduif.

Uit het veldonderzoek in 2012 bleek tevens dat binnen het plangebied een nest van een Ransuil aanwezig is in één van de sparren van een bomengroep die grotendeels zal worden gekapt (figuren 2-1, 3-2 en 3-3). Deze nestplaats was niet aanwezig in de periode waarin het veldonderzoek in 2011 werd uitgevoerd. Buiten het plangebied is een nestplaats van Bosuil aangetroffen (figuur 2-1).

Figuur 3-2. De boom binnen het plangebied, waarin het nest van Ransuil is aangetroffen (zie ook figuren 2-1 en 3-3).

Foto 3-3 - Het aangetroffen nest van Ransuil (figuur 2-1 en 3-2) in de top van een Larix (foto: A&W 2012).

3.2.7 Vleermuizen

Vleermuizen zijn ingedeeld in de zware beschermingscategorie van de Flora- en faunawet. Een aantal soorten komt geregeld voor binnen de bebouwde kom, dus ook in Beetsterzwaag. Dit zijn Gewone en Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Gewone grootoorvleermuis. Het plangebied is tevens geschikt voor soorten die zijn aangewezen op een bosachtige omgeving, zoals Rosse vleermuis. Volgens Vos (2007) en www.zoogdieratlas.nl komen naast deze soorten ook Watervleermuis en Meervleermuis in de omgeving van Beetsterzwaag voor.

Om te kunnen bepalen of de beoogde herinrichting invloed kan hebben op de genoemde soorten, wordt rekening gehouden met de mogelijke functies die het plangebied voor deze soorten heeft. Daarbij worden drie onderdelen van het leefgebied onderscheiden, namelijk foerageergebied, verblijfplaatsen en vliegroutes.

Foerageergebied

Het plangebied is geschikt als foerageergebied van een aantal van bovengenoemde soorten, zoals Gewone en Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Grootoorvleermuis. De in 2012 aangetroffen soorten zijn Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger.

Verblijfplaatsen

Het plangebied is onderzocht op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen. Dat betreft soorten die holtes in bomen als verblijfplaatsen gebruiken (zoals Rosse vleermuis en Watervleermuis) en soorten die verblijfplaatsen gebruiken binnen gebouwen (zoals Laatvlieger en Gewone en Ruige dwergvleermuis). Meervleermuis wordt niet binnen het plangebied verwacht.

Er zal een aantal gebouwen in het plangebied worden afgebroken. Het veldbezoek in 2011 wees uit dat enkele van deze gebouwen geschikt zijn voor vleermuizen, doordat de muren openingen bevatten die toegang kunnen bieden naar daarachter aanwezige potentieel geschikte ruimtes (zoals de spouw, foto's 1 en 3). Bij afbraak of andere werkzaamheden aan deze gebouwen kunnen daardoor mogelijk aanwezige verblijfplaatsen verloren gaan, waardoor een conflict ontstaat met de Flora- en faunawet. Om die reden is in 2012 vleermuisonderzoek uitgevoerd, waaruit bleek dat in de af te breken gebouwen geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn.

Binnen het plangebied zal een aantal bomen worden gekapt om ruimte te bieden aan de nieuwbouw en/of bestrating. Wanneer dit bomen betreft waarin verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, ontstaat een conflict met de Flora- en faunawet. Om die reden zijn in 2012 alle bomen binnen het plangebied onderzocht op dergelijke verblijfplaatsen, vooral de bomen die in verband met de boogde herinrichting zullen worden gekapt. Ten zuidoosten van het plangebied is een locatie bekend van een kolonie Rosse vleermuizen in boomholtes. Het onderzoek wees uit dat in de bomen binnen het plangebied geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn.

Vliegroutes

Vleermuizen gebruiken veelal vliegroutes die langs lijnvormige landschapselementen liggen, zoals boomsingels, bosranden, laanbeplantingen, gebouwen en sloten. Binnen het plangebied zijn lijnvormige structuren aanwezig, waardoor het aannemelijk is dat hier sprake is van (delen van) vliegroutes van vleermuizen. Dit betreft bijvoorbeeld de Freulesingel die een deel kan vormen van een noord-zuid georiënteerde vliegroute van verscheidene vleermuissoorten (figuur 2-1). Tijdens het veldonderzoek in 2012 is onderzocht of dergelijke vliegroutes in het

plangebied aanwezig waren. Hieruit bleek dat er geen sprake was van duidelijk herkenbare vliegroutes.

3.2.8 Overige zoogdiersoorten

Volgens Vos (2009) en www.zoogdieratlas.nl komen in de omgeving van het plangebied licht beschermde zoogdiersoorten voor, zoals Mol, Egel, Bunzing, Vos, Konijn en verscheidene (spits)muizensoorten.

Volgens de genoemde bronnen komen in de omgeving van het plangebied twee middelzwaar beschermde zoogdiersoorten voor, namelijk Eekhoorn en Steenmarter. Het plangebied is door de huidige verstoring niet geschikt voor Eekhoorn, waardoor deze soort hier niet wordt verwacht.

De kans op aanwezigheid van Steenmarter is wat groter, doordat deze soort in de omgeving voorkomt (ook nabij bebouwing) en het plangebied geschikt is als een deel van het leefgebied. Tijdens het veldonderzoek in 2012 zijn potentiële locaties van nestplaatsen van deze soort onderzocht. Hierbij zijn geen sporen gevonden die duiden op aanwezigheid van dergelijke verblijfplaatsen. Het is echter mogelijk dat het plangebied onderdeel vormt van het foerageergebied van deze soort.

Er worden geen andere middelzwaar- of zwaar beschermde zoogdiersoorten (behalve vleermuizen) binnen en nabij het plangebied verwacht.

3.3 Overzicht relevante natuurwaarden

Op basis van dit hoofdstuk is in tabel 1 op een rij gezet welke wettelijk beschermde natuurwaarden in de (ruime) omgeving van het plangebied en/of (mogelijk) in het plangebied voorkomen. Daarnaast is aangegeven of de betreffende natuurwaarden kunnen worden beïnvloed door de uitvoering van de beoogde herinrichting en daardoor relevant zijn voor het vervolg van de onderhavige beoordeling. Voor deze natuurwaarden (gebieden en soorten) wordt in het volgende hoofdstuk bepaald welke effecten zij (kunnen) ondervinden en wordt beoordeeld hoe dit zich verhoudt tot de ecologische wet- en regelgeving. De overige natuurwaarden komen (naar verwachting) niet voor in het plangebied en/of ondervinden geen negatieve invloed van de beoogde ingreep. Op deze natuurwaarden wordt in deze rapportage niet meer teruggekomen.

Tabel 1. Overzicht van wettelijk beschermde natuurwaarden in en rond het plangebied. Van de natuurwaarden wordt aangegeven of zij aanwezig zijn in de (ruime) omgeving en/of in het plangebied, de status volgens de Rode Lijst, de relevante wet- en regelgeving en of de betreffende natuurwaarde relevant is voor onderhavige beoordeling. Aanwezigheid: + = aanwezig, - = afwezig, (+) = mogelijk aanwezig, maar niet vastgesteld, w = waarschijnlijk aanwezig, (f) = mogelijk foeragerend, (v) = mogelijke vliegroute. Categorieën van de Rode Lijst: gevoelig (GE), kwetsbaar (KW), bedreigd (BE) en ernstig bedreigd (EB), +/- = afhankelijk van de soort. Beschermingsregime: Nb-wet = Natuurbeschermingswet 1998, Ffw = Flora- en faunawet, waarbij 1 = licht beschermd, 2 = middelzwaar beschermd en 3= zwaar beschermd.

Natuurwaarde	Afstand tot plangebied			Beschermingsregime	Relevant voor onderhavige beoordeling
Beschermde gebieden					
Natura 2000-gebieden (§3.1.1)	660 m			Nb-wet	Ja
(P)EHS	0			SVIR	Ja
Overige gebiedsbescherming	> 1 km			Streekplan	Nee
	Aanwezig in omgeving	Aanwezig in plangebied	Rode Lijst-status		
Beschermde soorten					
Planten (§3.2.1)	(+)	-	+/-	Ffw 1-2	Nee
Ongewervelde diersoorten (§3.2.2)	-	-	nvt	Ffw 1-3	Nee
Vissen	-	-	+/-	Ffw 1-3	Nee
Licht beschermde					
amfibieënsoorten (§3.2.4)	+	+	-	Ffw 1	Ja
(Middel)zwaar beschermde					
amfibieënsoorten (§3.2.4)	+	-	+/-	Ffw 2+3	Nee
Hazelworm	+	-	KW	Ffw 3	Nee
Levendbarende hagedis	+	-	-	Ffw 2	Nee
Ringslang	+	(+)	KW	Ffw 3	Ja
Adder	+	-	KW	Ffw 3	Nee
Inheemse broedvogels	+	+	+/-	Ffw	Ja
Jaarrond beschermde nesten	+	+	+/-	Ffw	Ja
Vleermuizen	+	(f)	+/-	Ffw 3	Ja
Licht beschermde					
zoogdiersoorten (§3.2.8)	+	+	+/-	Ffw 1	Ja
Steenmarter	+	(f)	-	Ffw 2	Ja
Eekhoorn	+	-	-	Ffw 2	Nee

4 Effectbepaling en beoordeling

Op basis van het overzicht van de beschermde natuurwaarden (hoofdstuk 3), worden in dit hoofdstuk de wettelijk beschermde gebieden en soorten besproken die mogelijk negatieve effecten ondervinden. Wettelijk beschermde natuurwaarden die in dit hoofdstuk niet worden genoemd, komen hoogstwaarschijnlijk niet voor in het plangebied en/of ondervinden geen negatieve effecten van de beoogde ingrepen.

Het inrichtingsplan omvat de kap van een aantal bomen, het verleggen van wegen en de realisatie van gebouwen. Dit kan leiden tot verlies van biotoop van wettelijk beschermde soorten. Daarnaast kunnen de werkzaamheden voor de herinrichting leiden tot een (tijdelijk) verlies van kwaliteit van het beschikbare biotoop voor soorten met een beschermde status. Factoren die daarbij onder andere een rol kunnen spelen, zijn:

- Aantasting of verlies van leefgebied
- Verstoring tijdens de aanleg
- Verstoring door het nieuwe gebruik

4.1 Beschermde gebieden

4.1.1 Natura 2000-gebieden: Voortoets

De eerste stap om te bepalen hoe een plan zich verhoudt tot de Natuurbeschermingswet is de Voortoets (zie bijlage 1, paragraaf 1.1). Hierin wordt bepaald of er een kans is op een (significant) negatief effect op de instandhoudingsdoelen als gevolg van de beoogde ingreep.

Het plangebied ligt op enige afstand van het Natura 2000-gebied 'Van Oordt's Mersken'. Het is niet te verwachten dat de beoogde herinrichting invloed zal hebben op deze natuurwaarden. Dit hangt samen met de beperkte aard en omvang van de beoogde herinrichting, de relatief grote afstand tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied en de afscherming van het plangebied door opgaande begroeiingen, gebouwen en infrastructuur van Beetsterzwaag. Er is evenmin sprake van een ecologische relatie tussen het Natura 2000-gebied en het plangebied betreffende deze aangewezen natuurwaarden. Om deze redenen kan het volgende worden geconcludeerd:

Natuurbeschermingswet: Voortoets

De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflict met de Natuurbeschermingswet ten aanzien van de aangewezen waarden van Natura 2000-gebieden in de omgeving (zoals het 'Van Oordt's Mersken').

4.1.2 Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied ligt deels binnen de PEHS. De beoogde herinrichting veroorzaakt echter geen wezenlijke wijzigingen binnen het plangebied, die voor de natuurwaarden van de PEHS van belang zijn (zoals de soorten Das, Otter, Aardbeivlinder, heidesoorten en reptielen). Omdat de beoogde herinrichting plaatsvindt binnen de begrenzingen van de PEHS, dient hierover met de provincie contact te worden opgenomen.

4.1.3 Overige gebiedsbescherming

De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflict met de regelgeving betreffende overige vormen van gebiedsbescherming.

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 Licht beschermde amfibieën- en zoogdiersoorten

Onder invloed van de ingrepen wordt een deel van het plangebied (tijdelijk) minder geschikt voor de (mogelijk) in het gebied aanwezige licht beschermde amfibieën en zoogdieren. In de omgeving is echter ruim voldoende alternatief leefgebied aanwezig. Na de herinrichting vormt het plangebied voor de meeste van deze soorten weer geschikt leefgebied. Voor licht beschermde soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstellingsregeling van enkele verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Om deze redenen veroorzaakt de beoogde herinrichting geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien licht beschermde amfibieën- en zoogdiersoorten.

4.2.2 Vissen

Het plangebied bevat geen geschikt oppervlaktewater voor vissen. Om deze reden veroorzaakt de beoogde herinrichting geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van vissen.

4.2.3 Reptielen

Binnen en nabij het plangebied worden geen reptielen verwacht, mogelijk met uitzondering van Ringslang. Het is mogelijk dat de zwaar beschermde Ringslang incidenteel in het gebied aanwezig is. Binnen het plangebied is geen voortplantingsbiotoop van deze soort beschikbaar, waardoor het hier hooguit om enkele zwervende exemplaren zal gaan. Na de realisatie van het herinrichtingsplan kunnen naar verwachting nog steeds incidenteel Ringslangen binnen het plangebied worden aangetroffen. De beoogde herinrichting zal geen belangrijke invloed op deze soort hebben.

Om deze redenen veroorzaakt het herinrichtingsplan geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van Ringslang en overige reptielensoorten.

4.2.4 Vogels

Tijdens de broedperiode beschermde nestplaatsen

Tijdens het voortplantingsseizoen zal een aantal soorten broedvogels nesten inrichten binnen het plangebied, zoals Merel, Roodborst, Winterkoning, Vink, Heggenmus en Houtduif. Dit betreft vogelsoorten die geregeld broeden binnen de bebouwde kom en in tuinen en parken. De Flora- en faunawet beschermt vaste verblijfplaatsen van vogels. Bovengenoemde soorten hebben tijdelijke vaste verblijfplaatsen, dus die bescherming geldt alleen gedurende de broedperiode. Voor het verstoren van broedende vogels verleent EL&I vrijwel nooit ontheffing.

De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van dergelijke vogelsoorten, mits de werkzaamheden geen broedende vogels en hun nesten verstoren. Deze verstoring kan worden voorkomen door de werkzaamheden buiten de broedperiode te starten. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is dat verstoord kan worden. De meeste van

de genoemde vogels broeden tussen half maart en half juli, maar Merel en Houtduif kunnen ook nog in augustus/september broeden.

Indien vooraf aan de broedperiode wordt gestart met versturende werkzaamheden, mag ervan worden uitgegaan dat daardoor geen nesten zullen ontstaan en er dus geen sprake is van verstoring daarvan. In dat geval dient er tevens voor te worden gezorgd dat er niet alsnog broedgevallen ontstaan, zoals door het ongeschikt maken en houden van potentiële nestlocaties. Zo moeten opslagen van afval tijdig worden verwijderd en kan het nodig zijn om de opslag van andere materialen af te dekken. Indien er toch één of meer broedgevallen optreden, dienen de werkzaamheden te worden gestaakt tot na het einde van de broedperiode van de betreffende soort(en).

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Binnen het plangebied is in één van de Lariksen een jaarrond beschermd nest van Ransuil aanwezig (figuren 2-1, 3-2 en 3-3). Volgens het kapplan worden deze nestboom en de bomen die daaromheen staan, verwijderd om plaats te kunnen bieden voor de nieuwbouw.

Buiten het plangebied is een nest van Bosuil aangetroffen, maar de nestplaats van deze soort is niet jaarrond beschermd. Gezien de relatief grote afstand tussen het plangebied en deze nestplaats en de grote oppervlakte van alternatief foerageergebied in de omgeving van dit nest, kan ervan worden uitgegaan dat de beoogde herinrichting geen negatieve invloed heeft op dit nest en de functionaliteit van de leefomgeving daarvan.

Nestboom Ransuil

Volgens de 'Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet' (Ministerie van LNV, 2009) is een nestplaats van Ransuil jaarrond beschermd volgens categorie 4: 'Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd, ransuil)'.

In de praktijk blijkt echter dat deze soort zelden in opeenvolgende jaren gebruik maakt van hetzelfde nest, maar elk jaar een andere nestplaats kiest (mondelinge mededeling N. Beemster, A&W 2012). Volgens Van Manen (1992) heeft Ransuil daarbij een voorkeur voor nesten van Zwarte kraai, die in het voorjaar beschikbaar zijn in bomen die 's winters geen bladeren of naalden verliezen. Lariks blijkt als naaldverliezende boom daardoor aanzienlijk minder populair te zijn dan Grove den en sparren. Bovendien blijken Ransuilen waar mogelijk te kiezen voor beschutte nesten en vrijwel nooit nesten gebruiken die hoog in boomtoppen zitten. Het huidige nest in De Wissel zit in de eerste vertakkingen onder de boomtop van een Lariks (figuur 3-3).

Dit nest is volgens bovenstaande informatie waarschijnlijk geen optimale nestplaats. De kans dat dit nest het volgende jaar opnieuw door Ransuilen wordt gebruikt, is klein. Toch is deze nestplaats volgens de toepassing van de Flora- en faunawet jaarrond beschermd en A&W gaat bij ecologische beoordelingen van ruimtelijke projecten ervan uit dat de wetgeving en de voorgeschreven toepassing daarvoor leidend zijn.

Een verstoring van het nest tijdens de broedperiode is (vrijwel) nooit toegestaan (zie hierboven). Wanneer de boom met het jaarrond beschermde nest van Ransuil buiten de broedperiode wordt gekapt of verstoringen in de directe omgeving plaatsvinden die de nestplaats ongeschikt maken, is er mogelijk sprake van een conflict met de Flora- en faunawet. Dit speelt ook wanneer de bomen worden gekapt die direct rond de nestboom staan, terwijl de nestboom zelf behouden zou blijven.

Leefgebied Ransuil

Telemetrisch onderzoek aan Ransuilen in Groningen (in 1984) wees uit dat de grootte van de activiteitsgebieden in winter en voorjaar uiteenliep van 1136 tot 2560 ha. De uilen hadden tijdens de jacht een actieradius van maximaal 9 km van de roestplaats. De nestplaatskeuze werd niet bepaald door de afstand die Ransuilen moeten afleggen van nest naar voedselgebied (in: Van Manen 1992). De oppervlakte van het activiteitsgebied van Ransuil is in de loop van de laatste decennia kleiner geworden, waarschijnlijk omdat de predatie door Havik is toegenomen. Dat is ook de meest waarschijnlijke reden waarom Ransuil tegenwoordig vaker binnen de bebouwde kom wordt aangetroffen dan voorheen. Aan de hand van niet-gepubliceerde veldwaarnemingen blijkt het leefgebied van Ransuilen tegenwoordig aanzienlijk kleiner te zijn (ca. 300 - 400 ha, mondelinge mededeling N. Beemster, A&W 2012).

Het huidige leefgebied van de betreffende Ransuilen in dit zuidelijke deel van Beetsterzwaag bestaat uit het parkachtige landschap van het plangebied en de ruimte daaromheen. Die omringende ruimte bestaat uit parkachtig landschap met grote bomen, bos, tuinenrijke woonwijken en de open graslandgebieden daarbuiten. Rond de huidige nestplaats staan binnen 1 km afstand veel bomen die geschikt zijn als potentiële nestplaatsen van deze soort, op voorwaarde dat daar ook nesten aanwezig zijn waar Ransuil gebruik van kan maken.

Maatregelen

De beoogde herinrichting veroorzaakt een conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van de aangetroffen jaarrond beschermde nestplaats van Ransuil, omdat daardoor deze vaste verblijfplaats wordt weggenomen. Er zijn echter maatregelen mogelijk die vanuit ecologisch oogpunt negatieve effecten ten aanzien van Ransuil voor een groot deel wegnemen. De maatregel die hier kan worden toegepast, is het tijdig plaatsen van kunstmatige alternatieve nestplaatsen op geschikte locaties nabij het plangebied. Daardoor neemt het aantal beschikbare nesten voor het betreffende Ransuilpaar binnen het eigen territorium toe. Bovendien is het aannemelijk dat door het gebruik van geschikte kunstnesten en gunstige locaties elk van deze nesten meer geschikt is voor Ransuil dan het huidige nest.

Wanneer nabij het plangebied tijdig geschikte alternatieve nestplaatsen beschikbaar zijn of komen, is het aannemelijk dat de betreffende Ransuilen deze kunnen gebruiken en daardoor niet door de beoogde herinrichting hun huidige leefgebied hoeven te verlaten.

Deze maatregel dient te worden uitgevoerd vooraf aan de komende broedperiode van Ransuil, bij voorkeur in november/december 2012. Het ontwerp van de kunstnesten, het aantal daarvan en de bomen nabij het plangebied waarin deze kunstnesten worden geplaatst, worden bepaald door een deskundige op het gebied van uilen.

Mede gezien het gedrag van Ransuil (zoals dat uit het hierboven beschreven onderzoek blijkt) en het behoud van het grootste deel van het huidige leefgebied in Beetsterzwaag, kan worden verwacht, dat dankzij de te plaatsen kunstnesten de betreffende Ransuilen het huidige leefgebied niet zullen verlaten. Daardoor kan worden aangenomen dat de gunstige staat van instandhouding van de populatie(s) van Ransuil binnen en nabij Beetsterzwaag niet door het beoogde herinrichtingsplan in gevaar komt.

Samenvattend

- De beoogde herinrichting veroorzaakt mogelijk een conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van de aangetroffen jaarrond beschermde nestplaats van Ransuil, omdat deze

vaste verblijfplaats wordt weggenomen. Ecologische effecten op deze soort kunnen worden ondervangen door het tijdig realiseren van kunstmatige alternatieve nesten in de omgeving van het plangebied. De uitvoering van deze maatregel wordt begeleid door een deskundige op het gebied van Ransuil.

- De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van overige broedvogelsoorten, mits de beoogde werkzaamheden geen verstoring veroorzaken van broedende vogels en hun nesten. In paragraaf 4.2.4 is beschreven welke maatregelen kunnen worden toegepast om een dergelijke verstoring te voorkomen.

4.2.5 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Tijdens het veldonderzoek in 2012 zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied aangetroffen. Om deze reden veroorzaakt de beoogde herinrichting geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen.

Foerageergebied

Het plangebied maakt deel uit van het foerageergebied van vleermuizen. De beoogde herinrichting zal geen grote wijzigingen veroorzaken in de huidige kwaliteit van dit deel van het foerageergebied. Bovendien is in de directe omgeving in ruim voldoende kwalitatief vergelijkbaar foerageergebied beschikbaar. Om deze redenen kan worden geconcludeerd dat de beoogde herinrichting geen conflict met de Flora- en faunawet veroorzaakt ten aanzien van foerageergebied van vleermuizen.

Vliegroutes

Tijdens het veldonderzoek in 2012 zijn binnen het plangebied geen vliegroutes van vleermuizen aangetroffen. De herinrichting veroorzaakt daarom geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van vliegroutes van vleermuissoorten.

Samenvattend

De beoogde herinrichting veroorzaakt geen negatieve effecten op vliegroutes en verblijfplaatsen en nauwelijks of geen invloed op foerageergebied van vleermuizen. Om die redenen veroorzaakt de beoogde herinrichting geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van vleermuizen.

4.2.6 Steenmarter

Het is mogelijk dat het plangebied onderdeel uitmaakt van het foerageergebied van de middelzwaar beschermde Steenmarter. Door de herinrichting gaat (tijdelijk) een deel van dit potentiële foerageergebied verloren. In de omgeving van het plangebied is ruim voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. Om deze reden veroorzaakt de herinrichting geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van Steenmarter.

4.3 Samenvattende tabel

De effectbepaling en beoordeling die in dit hoofdstuk is beschreven, is in tabel 4-1 samengevat. Daarin is per relevante natuurwaarde weergegeven of er sprake is van negatieve effecten en of daardoor een conflict ontstaat met de betreffende ecologische wet- en regelgeving. Tevens is aangegeven of en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn.

Tabel 4-1 Overzicht van de effectbepaling van de beoogde ingreep op de relevante wettelijk beschermde natuurwaarden en de beoordeling in het kader van de betreffende ecologische wet- en regelgeving. Daarnaast is weergegeven of en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn.

Wettelijk beschermde natuurwaarden	Negatieve effecten	Conflict met wet- en regelgeving	Vervolgstappen
Beschermde gebieden			
Natura 2000-gebieden	Nee	Nee	Nee
PEHS	Mogelijk	Mogelijk	Contact opnemen met provincie Fryslân
Overige vormen van gebiedsbescherming	Nee	Nee	Nee
Beschermde soorten			
Licht beschermde amfibieën- en zoogdiersoorten	Mogelijk	Nee	Nee
Ringslang	Nee	Nee	Nee
Vleermuizen	Nee	Nee	Nee
Steenmarter	Nee	Nee	Nee
Alle broedvogelsoorten	Mogelijk	Nee, mits uitvoering volgens voorwaarden	Uitvoering volgens de voorwaarden in § 4.2.4
Jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels	mogelijk	Nee, mits uitvoering volgens voorwaarden	Uitvoering volgens de voorwaarden in § 4.2.4
Overige beschermde soorten	Nee	Nee	Nee

5 Conclusies

In dit hoofdstuk zijn de conclusies ten aanzien van relevante beschermde gebieden en soorten uit het vorige hoofdstuk samengevat en is aangegeven hoe de beoogde herinrichting van plangebied 'De Wissel' zich verhoudt tot de vigerende ecologische wet- en regelgeving.

5.1 Conclusies ten aanzien van beschermde gebieden

Natuurbeschermingswet: Voortoets

De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflict met de Natuurbeschermingswet ten aanzien van de aangewezen natuurwaarden van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden ('Van Oordt's Mersken') en van overige Natura 2000-gebieden.

Overige vormen van gebiedsbescherming

- Er wordt geadviseerd om contact op te nemen met de provincie in verband met activiteiten die plaatsvinden binnen de begrenzing van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur.
- De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflict met de regelgeving ten aanzien van de overige vormen van gebiedsbescherming (aangewezen ganzenfoerageergebieden en gebieden van openheid en rust).

5.2 Conclusies ten aanzien van beschermde soorten

Flora- en faunawet

- De beoogde herinrichting veroorzaakt mogelijk een conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van de aangetroffen jaarrond beschermde nestplaats van Ransuil, omdat deze vaste verblijfplaats wordt weggenomen. Ecologische effecten op deze soort kunnen worden ondervangen door het tijdig realiseren van kunstmatige alternatieve nesten in de omgeving van het plangebied (paragraaf 4.2.4). De uitvoering van deze maatregel wordt begeleid door een deskundige op het gebied van Ransuil.
- De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van overige broedvogelsoorten, mits de beoogde werkzaamheden geen verstoring veroorzaken van broedende vogels en hun nesten. In paragraaf 4.2.4 is beschreven welke maatregelen kunnen worden toegepast om een dergelijke verstoring te voorkomen.
- De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van overige beschermde planten- en diersoorten.

6 Bronnen

- Biezenaar, P. 2011. Ecologische beoordeling herinrichtingsplan 'De Wissel', Beetsterzwaag. A&W-notitie NW-KA2011/30. Altenburg & Wymenga bv, Feanwâlden.
- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhof, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea. Papilionoidea. Nederlandse Fauna 7. Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey Nederland.
- Bruyne, R. de 2004. Nauwe korfslak *Vertigo angustior* Jeffreys 1830, gebaseerd op gegevens tot het jaar 2002. EIS Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Biezenaar, P. 2008. Ecologische beoordeling locatie Tolman, Beetsterzwaag. Rapportagebrief. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. –Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- EIS-Nederland, De Vlinderstichting & Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2007. Waarnemingenverslag dagvlinders, libellen en sprinkhanen. EIS-Nederland, Leiden / De Vlinderstichting, Wageningen / Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Assen.
- Heijden, E. van der 2005. Ecologische beoordeling woningbouw op locatie De Schakel te Beetsterzwaag. A&W-rapport 741. Altenburg & Wymenga bv, Veenwouden.
- Kalkman, V.J. 2004. Zeggekorfslak *Vertigo moulinsiana* (Dupuy, 1849). – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis
- Kuijper, D., J. Schut, D. van Dulleman, H. Toorman, N. Goossens, J. Ouwehand & H. Limpens 2008. Experimental evidence of light disturbance along the commuting routes of pond bats (*Myotis dasycneme*). *Lutra* 51 (1): 37-49.
- Manen van, W. 1992. Territorium- en nestkeuze bij Ransuil *Asio otus*. *Limosa* 65 (1992): 1-6.
- Peeters, T.M.J., C. van Achterberg, W.R.B. Heitmans, W.F. Klein, V. Lefeber, A.J. van Loon, A.A. Mabelis, H. Nieuwenhuijsen, M. Reemer, J. de Rond, J. Smit, H.H.W. Velthuis, 2004. De wespen en mieren van Nederland (Hymenoptera: Aculeata. – Nederlandse Fauna 6. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden, KNNV Uitgeverij, Utrecht & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- Provinsje Fryslân, 2006. Streekplan Fryslân 2007, om de kwaliteit fan de romte. Provinciale Staten, Leeuwarden.
- Schut, J. 2011. Beknopte ecologische beoordeling De Wissel, Beetsterzwaag. Rapportage via e-mailbericht, 31 oktober 2011. Altenburg & Wymenga bv, Veenwouden.
- Vos, S. (redactie) 2007. Werkatlas Zoogdieren in Fryslân – verspreiding 1990-2006. Provincie Fryslân, Leeuwarden.

Geraadpleegde websites

www.ravon.nl

www.zoogdieratlas.nl

Bijlage 1 Relevante wet- en regelgeving

Alle ruimtelijke ingrepen in Nederland dienen aan de ecologische wet- en regelgeving te worden getoetst. Deze is in dit hoofdstuk kort samengevat. Voor een precieze weergave van juridisch relevante teksten raadplege men de oorspronkelijke uitgaven van de wetteksten. De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in twee delen: gebiedsbescherming (paragraaf 1) en soortbescherming (paragraaf 2).

1. GEBIEDSBESCHERMING

Gebiedsbescherming in Nederland is geregeld via de Natuurbeschermingswet (Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten) en via regelgeving omtrent de Ecologische Hoofdstructuur en ruimtelijke ordening (bestemmingsplannen).

1.1 Natuurbeschermingswet en Natura 2000

Natura 2000

Natura 2000 is een netwerk van beschermde gebieden in de Europese Unie, dat wordt opgebouwd ter behoud en herstel van biodiversiteit. De Nederlandse Natura 2000-gebieden vormen een essentiële schakel in de internationale vliegroute van vele soorten trekvogels. Een aantal natuurgebieden is van bijzonder internationaal belang, zoals de Waddenzee, de duinen en de laagveenmoerassen. Voor een aantal planten- en diersoorten, die meer of minder onder druk staan, zoals de Noordse woelmuis, de Grote vuurvlinder en de Groenknolorchis heeft Nederland ook een grote internationale verantwoordelijkheid. Met de Nederlandse bijdrage aan Natura 2000 wordt voorkomen dat de natuur in Europa verder achteruitgaat. Om dit Natura 2000-netwerk in Nederland adequaat in stand te houden, te herstellen en te beschermen is het nodig om hieraan een wettelijk regime te verbinden: de Natuurbeschermingswet 1998.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 in werking getreden. Daarmee verankerde Nederland de gebiedsbescherming van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving. De Natura 2000-gebieden die in het kader van deze richtlijnen zijn vastgesteld, worden ook wel Vogelrichtlijn- c.q. Habitatrichtlijngebieden of Speciale beschermingszones genoemd. Handelingen die deze gebieden schaden zijn verboden, tenzij de Provincie vergunning verleent. Habitatrichtlijngebieden zijn aangewezen vanwege bijzondere habitattypen en soorten. Vogelrichtlijngebieden zijn aangewezen ter bescherming van leefgebieden van bedreigde vogels en trekvogels. De soorten en habitattypen waarvoor een gebied is aangewezen, worden de 'kwalificerende waarden' genoemd.

De Natuurbeschermingswet 1998 schrijft voor dat er voor ieder Natura 2000-gebied een aanwijzingsbesluit moet worden opgesteld waarin heldere instandhoudingsdoelen zijn vastgelegd. Op dit moment is nog bij veel Natura 2000-gebieden sprake van een ontwerp-aanwijzingsbesluit. Op basis daarvan worden de komende jaren beheerplannen ontwikkeld. Daarin is vastgelegd hoe habitattypen en soorten in een Natura 2000-gebied beschermd worden en welke activiteiten in en om de Natura 2000-gebieden zijn toegestaan. Voor een aantal Natura 2000-gebieden is het beheerplan gereed en is het ontwerpbesluit omgezet in een aanwijzingsbesluit.

Beschermde Natuurmonumenten

Onder de huidige Natuurbeschermingswet is het onderscheid tussen Staatsnatuurmonumenten en Beschermde Natuurmonumenten vervallen. Beide vallen onder de noemer Beschermde Natuurmonumenten. Als Beschermde Natuurmonumenten binnen Natura 2000-gebieden liggen, worden de natuurwaarden en het natuurschoon waarvoor deze gebieden onder de oude wet zijn aangewezen, opgenomen in de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied. Het oude beschermingsregime treedt terug. Handelingen in of rondom Beschermde Natuurmonumenten die buiten de Natura 2000-gebieden liggen, zijn verboden als ze schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis of voor dieren en planten in dat gebied, of als ze het Beschermde Natuurmonument ontsieren. Dit geldt echter niet als de minister van EL&I of de provincie een vergunning heeft verleend.

Externe werking

De kwaliteit van Natura 2000-gebieden is mede afhankelijk van de ruime omgeving. Als een activiteit die buiten een beschermd gebied plaats zal vinden, negatieve gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, moet deze beoordeeld worden. Locale en regionale overheden mogen in bestemmingsplannen geen ontwikkelingen mogelijk maken die in potentie een bedreiging voor Natura 2000-gebieden inhouden. Dit geldt voor nieuwe ontwikkelingen maar in beginsel ook voor bestaand gebruik.

Activiteiten op korte afstand van een Natura 2000-gebied kunnen kwalificerende soorten in het Natura 2000-gebied verstoren of verontrusten. Ook activiteiten op grotere afstand van een Natura 2000-gebied kunnen gevolgen hebben voor Natura 2000-gebieden, zoals hydrologische effecten (bijvoorbeeld als gevolg van grote grondwateronttrekkingen) en een toename van vliegverkeer. Verstoring treedt ook op wanneer kwalificerende soorten vanuit het Natura 2000-gebied gebruik maken van de omgeving en dat gebruik door ruimtelijke ontwikkelingen minder mogelijk wordt. Een dergelijke situatie kan zich voordoen bij een soort als de Wespandief, die binnen een straal van zeven kilometer rond zijn nest foerageergebieden bezoekt. Als een Natura 2000-gebied is aangewezen als broedgebied voor deze soort, zijn hiermee ook zijn foerageergebieden rond het Natura 2000-gebied beschermd. De bescherming van Natura 2000-gebieden is dus ook buiten de gebiedsgrenzen van kracht. Dit wordt aangeduid met de term externe werking.

Toetsing volgens de Natuurbeschermingswet

Als er nieuwe activiteiten in of nabij een Natura 2000-gebied plaatsvinden, moet oriënterend onderzoek uitwijzen of er een kans is dat deze significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden hebben. Deze oriëntatie is de Voortoets. Er zijn drie uitkomsten daarvan mogelijk (ministerie van EL&I 2005):

- 1 Er is zeker geen negatief effect. Dit betekent dat er geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig is.
- 2 Er is wel een mogelijk negatief effect, maar dit is zeker geen significant negatief effect. Dit betekent dat een vergunning moet worden aangevraagd die vergezeld moet gaan van de zogenaamde Verslechterings- en verstoringstoets.
- 3 Er is een kans op een significant negatief effect. Dan moet een vergunningsprocedure worden gevolgd die vergezeld moet gaan van een Passende beoordeling. Hiervoor is onderzoek nodig op basis van de beste wetenschappelijke kennis ter zake. Als op grond hiervan wederom blijkt dat niet valt uit te sluiten dat het plan significante gevolgen heeft voor het gebied, kan de provincie slechts een vergunning verlenen als voldaan wordt aan de zogenaamde 'ADC-criteria'. Dat wil zeggen dat er geen alternatieven (A) voor het plan zijn,

er een dwingende reden van groot openbaar belang (D) met het plan is gemoed en vóór de ingreep compensatie van natuurwaarden (C) is gerealiseerd.

In een korte natuurtoets of quickscan is meestal de Voortoets opgenomen in de teksten over gebiedsbescherming. Een Verslechtings- en verstoringstoets of een Passende beoordeling valt buiten de reikwijdte van een quickscan.

1.2 Overige vormen van gebiedsbescherming

De Ecologische hoofdstructuur (EHS) is onderdeel van het rijksbeleid voor een netwerk van natuurgebieden door Nederland. De provincies zijn verantwoordelijk voor de invulling van de EHS in een provinciale EHS (PEHS). Waar de grenzen nog globaal zijn vastgesteld, moeten onomkeerbare ingrepen voorkomen worden. Na vaststelling van de exacte grenzen zijn ruimtelijke ingrepen binnen de EHS niet toegestaan, indien deze leiden tot aantasting van de wezenlijke waarden van het gebied. In uitzonderingsgevallen kan de provincie de natuurwaarden en functies van het EHS-gebied laten wijken voor andere functies van groot maatschappelijk belang. De initiatiefnemer dient deze belangen en mogelijke alternatieven uitgebreid te motiveren. Daarnaast dienen compenserende dan wel mitigerende maatregelen te worden uitgevoerd (ministerie van EL&I 2003).

Op provinciaal niveau kan regelgeving zijn ontwikkeld om in weidegebieden mogelijkheden te creëren voor een extra bescherming van foeragerende watervogels tijdens de winter en weidevogels. Zo kunnen gebieden zijn aangewezen als ganzenfoerageergebied en/of weidevogelgebied. De bescherming van de overige natuurgebieden is veelal geregeld in bestemmingsplannen die zijn opgesteld krachtens de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

2. SOORTBESCHERMING

2.1 Flora- en faunawet

In de Flora- en faunawet is de bescherming geregeld van soorten die in die wet zijn genoemd. Deze soorten zijn ingedeeld in beschermingscategorieën (Besluit vrijstelling beschermde dieren en plantensoorten). Daarnaast geldt voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving de 'zorgplicht'. Vanaf 26 augustus 2009 geldt een gewijzigde aanpak betreffende de beoordeling van ontheffingsaanvragen.

Zorgplicht

De zorgplicht houdt in dat iedereen dient te voorkomen dat zijn handelen nadelige gevolgen voor flora en fauna heeft. Als dat niet mogelijk is, dienen die gevolgen zoveel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt te worden (artikel 2). De zorgplicht geldt altijd, zowel voor beschermde als onbeschermde soorten. Bij overtreding zijn er overigens geen sancties.

Beschermde soorten

In de Flora- en faunawet heeft de overheid van nature in Nederland voorkomende planten- en diersoorten aangewezen die beschermd moeten worden. Ook de beschermde soorten onder de Europese richtlijnen (Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn) zijn hierin opgenomen. De bescherming houdt in dat het verboden is om beschermde, inheemse planten te beschadigen (artikel 8). Het is ook verboden om beschermde, inheemse dieren te doden, verontrusten, dan wel hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen of te verstoren (artikelen 9 tot en met 12).

Zorgvuldig handelen

'Zorgvuldig handelen' (artikelen 2b, 2c, 2d en 16c AMvB) gaat verder dan het voldoen aan de zorgplicht. Dit begrip is gekoppeld aan de beschermde soorten waarvoor ontheffing kan worden aangevraagd. Niet-zorgvuldig handelen is strafbaar. Zorgvuldig handelen vereist altijd een inspanning om te overzien wat de beoogde ingreep teweeg zal brengen. Een initiatiefnemer moet bijvoorbeeld altijd vooraf inventariseren welke beschermde, niet-vrijgestelde soorten aanwezig zijn in een gebied waar een ingreep is gepland. Ook moet hij in redelijkheid alles doen of laten om te voorkomen, of zoveel mogelijk te beperken, dat de artikelen 8-12 van de Flora- en faunawet worden overtreden. De eerste stap daartoe is een goede planning, bijvoorbeeld om verstoring van dieren in de voortplantingstijd te voorkomen.

Beschermingsregimes

In 2005 is een aantal wijzigingen van Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB) bij de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierdoor is het beschermingsregime van inheemse beschermde planten en dieren vastgelegd. Er zijn vier beschermingscategorieën, namelijk voor de soorten in tabel 1, 2 en 3 en de vogels. De indeling van de soorten is bepaald door de zeldzaamheid of de mate van bedreiging van soorten in Nederland, waarbij ook de aangewezen onder de Habitatrichtlijn zijn ingepast. Het gaat om de volgende beschermingscategorieën en de beoordeling voor projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling:

- 1 Licht beschermde soorten van tabel 1. Voor deze soorten geldt een algehele vrijstelling.
- 2 Middelzwaar beschermde soorten van tabel 2. Dit zijn soorten waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling vrijstelling mogelijk is, mits aantoonbaar wordt gewerkt conform een door EL&I goedgekeurde gedragscode.
- 3 Zwaar beschermde soorten van tabel 3. Bij verstoring daarvan kan een ontheffing nodig zijn.
- 4 Vogels.

Een ontheffing is een toestemming om in een bepaald geval af te kunnen wijken van een of meer verbodsbepalingen, zoals deze zijn vastgelegd in de artikelen 8 t/m 13 van de Flora- en faunawet.

1. Tabel 1: licht beschermde soorten

Deze tabel bevat licht beschermde, algemeen voorkomende planten- en diersoorten, zoals Zwanenbloem, Bruine kikker, Bosmuis, Bunzing en Egel. De wetgever gaat ervan uit dat verlening van vrijstelling voor deze soorten geen afbreuk doet aan hun huidige, gunstige staat van instandhouding. Bij ruimtelijke ontwikkeling hoeft voor de verstoring van deze soorten geen ontheffing te worden aangevraagd. Uiteraard geldt wél de zorgplicht (zie hiervoor).

2. Tabel 2: middelzwaar beschermde soorten

De tweede categorie betreft middelzwaar beschermde soorten. Hieronder is beschreven hoe met verstoring van deze soorten moet worden omgegaan bij gebruik van een gedragscode en zonder het gebruik daarvan.

Wanneer de beoogde werkzaamheden worden uitgevoerd volgens een gedragscode, hoeft voor de verstoring van soorten van tabel 2 geen ontheffing te worden aangevraagd. De gedragscode vermeldt hoe bij het uitvoeren van de werkzaamheden schade aan planten en dieren en hun verblijfplaatsen kan worden voorkomen of zoveel mogelijk wordt beperkt. De gedragscode die voor vrijstelling is vereist, moet goedgekeurd zijn door EL&I en van toepassing zijn op de beoogde activiteit. Op de site van EL&I zijn alle goedgekeurde

gedragscodes beschikbaar die door verscheidene brancheorganisaties zijn opgesteld. Er moet aantoonbaar volgens de gedragscode worden gewerkt om te voldoen aan de bewijslast. Dit betekent dat de werkprocessen gedocumenteerd moeten worden.

Als er geen gedragscode wordt gebruikt bij de uitvoering van de beoogde werkzaamheden, moet bij overtreding van de artikelen 8-12 een ontheffing worden aangevraagd. De toetsing die dan plaatsvindt, betreft een 'lichte toets'. Hierbij wordt getoetst of de activiteiten de gunstige staat van instandhouding van een soort in gevaar brengen. Deze toets vereist dat er inzicht moet zijn in de betekenis van het plangebied als leefgebied voor de soort in relatie tot de omliggende populaties. Als dat inzicht niet bestaat, dient daar onderzoek naar plaats te vinden (omgevingscheck). Dat kan betekenen dat ook onderzoek buiten het plangebied nodig is. De aanvraag wordt beoordeeld aan de hand van de volgende criteria:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de vaste voortplantings-, rust- en/of verblijfplaats aangetast door uw activiteiten?
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Indien kan worden aangetoond dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van een soort wordt gegarandeerd, hoeft er bij een ruimtelijke ontwikkeling geen ontheffing te worden aangevraagd ten aanzien van soorten uit tabel 2. Dat betekent vrijwel altijd dat, aantoonbaar opgenomen in de plannen, voldoende mitigerende en/of compenserende maatregelen worden uitgevoerd. Is die garantie niet te geven (bijvoorbeeld doordat de mitigerende maatregelen mogelijk niet afdoende zijn), dan moet alsnog via een ontheffingsaanvraag aan EL&I worden gevraagd om te bepalen of een ontheffing nodig is.

3. *Tabel 3: zwaar beschermde soorten*

Dit betreft zwaar beschermde soorten. Deze tabel bevat de soorten die zijn vermeld in Bijlage 1 Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten en de soorten die zijn vermeld in Bijlage IV van de Habitatrictlijn. Wanneer ten aanzien van een of meer soorten uit Bijlage 1 of Bijlage IV verbodsbepalingen worden overtreden door een ruimtelijke ontwikkeling, kan een ontheffingsaanvraag nodig zijn, die wordt getoetst aan de volgende criteria:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de vaste voortplantings-, rust- en/of verblijfplaats aangetast door de activiteiten?
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?
- Is er een wettelijk belang?
- Is er een andere bevredigende oplossing?
- Voor een ontheffing moet aan alle criteria zijn voldaan.

Voor de Bijlage 1-soorten van tabel 3 kan ontheffing worden aangevraagd op grond van de belangen die in het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten zijn genoemd. Bij een ruimtelijke ingreep kan het om de volgende belangen gaan:

- Bescherming van flora en fauna.
- Volksgezondheid of openbare veiligheid.
- Dwingende reden van openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor milieu, wezenlijk gunstige effecten.
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Voor de Bijlage IV-soorten van tabel 3 geldt dat er alleen vrijstelling mogelijk is op grond van de wettelijke belangen die in de Habitatrictlijn zijn genoemd. Deze zijn:

- Bescherming van flora en fauna.
- Volksgezondheid of openbare veiligheid.
- Dwingende reden van openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor milieu, wezenlijk gunstige effecten.

Het belang van een ruimtelijke ontwikkeling geldt voor deze soorten dus niet.

Indien kan worden aangetoond dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van een soort wordt gegarandeerd, hoeft er bij een ruimtelijke ontwikkeling geen ontheffing te worden aangevraagd ten aanzien van soorten uit tabel 3. Dat betekent vrijwel altijd dat, aantoonbaar opgenomen in de plannen, voldoende mitigerende en/of compenserende maatregelen worden uitgevoerd. Is die garantie niet te geven (bijvoorbeeld doordat de mitigerende maatregelen mogelijk niet afdoende zijn), dan moet alsnog via een ontheffingsaanvraag aan EL&I worden gevraagd om te bepalen of een ontheffing nodig is.

4. Vogels

Tijdens werkzaamheden moet rekening worden gehouden met de broedperiode van vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen, maar van veel vogelsoorten is bekend dat de broedperiode ligt tussen half maart en half juli. Het is voor de wet van belang of broedgevallen aanwezig zijn die door de werkzaamheden kunnen worden verstoord. De meeste soorten zijn elk broedseizoen in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens de broedperiode onder bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor versturende werkzaamheden buiten de broedperiode is dus geen ontheffing nodig. Er is evenmin ontheffing nodig voor het nemen van maatregelen vooraf aan de broedperiode, die de vestiging van vogels voorkomen. Ontstaan er binnen of nabij het plangebied toch nesten die kunnen worden verstoord, dan dienen de werkzaamheden te worden gestaakt tot na de broedperiode.

Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het gehele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Er is in augustus 2009 door EL&I een indicatieve lijst gepubliceerd van jaarrond beschermde vogelnesten, waarin vijf categorieën zijn te onderscheiden. Daarin zijn bijvoorbeeld Gierzwaluw, Kerkuil, Ransuil, Roek en Sperwer opgenomen. Eén van de categorieën betreft soorten die geen jaarrond beschermde verblijfplaats hebben, maar wel vaak terugkeren naar de locatie waar zij het vorige jaar gebroed hebben. Dat geldt bijvoorbeeld voor zwaluw- en spechtensoorten.

Indien kan worden aangetoond dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van de vogelsoorten op bovengenoemde lijst wordt gegarandeerd, hoeft er bij een verstoring geen ontheffing te worden aangevraagd. Dat betekent vrijwel altijd dat er een omgevingscheck van belang is om te kunnen bepalen of nabij het plangebied voldoende leefruimte beschikbaar is. Een deskundige bepaalt dan of er voldoende gelegenheid is voor de soort om zelfstandig een vervangend nest te vinden in de omgeving. Is dit niet het geval, dan moet, voor zover mogelijk, een alternatief nest worden geboden. Is dat ook niet mogelijk, dan moet ontheffing worden aangevraagd.

Voor vogels geldt dat alleen ontheffing kan worden verkregen op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Deze belangen zijn:

- Bescherming van flora en fauna.
- Veiligheid van het luchtverkeer.
- Volksgezondheid of openbare veiligheid.

Het belang van een ruimtelijke ontwikkeling geldt voor deze soorten dus niet.

2.2 Rode Lijsten

Nederland heeft voor een aantal bedreigde en kwetsbare planten- en diergroepen Rode Lijsten samengesteld. De doelstelling van de Rode Lijst is het bieden van duurzame bescherming aan een soort en zijn leefgebied. De Rode Lijst bestaat uit Nederlandse soorten die vanwege hun aantalsverloop of kwetsbaarheid speciale aandacht nodig hebben om hun voorkomen in ons land veilig te stellen. Hoewel de Rode Lijsten officieel door het ministerie van EL&I zijn vastgesteld, hebben ze geen juridische status. Wel verwacht het ministerie van EL&I van de verschillende overheden en terreinbeherende organisaties dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode Lijsten. Een aantal Rode-Lijstsoorten is ondergebracht in de Flora- en faunawet. Op 26 augustus 2009 zijn wijzigingen uitgevoerd in de soortenlijsten van de Rode Lijst.

3. ECOLOGISCHE BEOORDELING

Bij een ecologische beoordeling dient onderzocht te worden of de beoogde plannen een bedreiging vormen voor beschermde (natuur)gebieden in de regio en/of beschermde soorten.

Gebiedsbescherming

Ten aanzien van gebiedsbescherming komen de volgende vragen aan de orde:

- 1 Liggen er beschermde (natuur)gebieden in het plangebied of nabije omgeving?
- 2 Heeft de activiteit mogelijk (significant) negatieve gevolgen voor de beschermde gebieden?
- 3 Zijn die gevolgen te voorkomen?
- 4 Welke consequenties heeft dat voor de plannen (conclusies)?

Binnen de Natuurbeschermingswet vormen de eerste drie vragen de zogenaamde 'Voortoets'.

Er wordt gebruik gemaakt van websites van EL&I en de provincie om te bepalen waar de grenzen liggen van beschermde gebieden. Op de website van EL&I zijn de gegevens beschikbaar van alle Natura 2000-gebieden, zoals het (ontwerp)aanwijzingsbesluit met de instandhoudingsdoelen en begrenzing.

Soortbescherming

Ten aanzien van soortbescherming komen de volgende vragen aan de orde:

- 1 Komen in het plangebied beschermde en kritische soorten en vegetaties voor?
- 2 Zo ja, worden deze bij realisatie van het plan geschaad en kan dat voorkomen worden?
- 3 Zijn er vanuit de wet- en regelgeving bezwaren tegen de plannen?

Relevante soorten en vegetaties

Voor de eerste stap zijn overzichtswerken, websites en andere bronnen geraadpleegd en is veldonderzoek uitgevoerd. Daarbij is vaak ook informatie van derden betrokken. Er is daarbij vooral gelet op soorten die in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet zijn beschermd, soorten die zijn opgenomen in de Rode Lijst en soorten die een indicatie geven van bepaalde ecologische kwaliteiten van het plangebied.

Bronnen

Voor de ecologische beoordeling wordt per soortgroep gebruik gemaakt van de meest recente informatiebronnen over de verspreiding van soorten in Nederland. Er wordt in een aantal overzichtswerken en op betrouwbare websites nagegaan welke bijzondere en beschermde planten- en diersoorten er in (de ruime omgeving van) het betreffende plangebied voorkomen.

Veldonderzoek

De natuurwaarden worden eveneens onderzocht aan de hand van een veldbezoek. Hierbij wordt gelet op (sporen van) de aanwezigheid van beschermde en kwetsbare soorten in het plangebied. Daarnaast wordt beoordeeld voor welke beschermde soorten (die in de omgeving kunnen voorkomen) de ecologische randvoorwaarden in het plangebied aanwezig zijn. Het veldonderzoek is tevens van belang om een inschatting te kunnen maken van effecten die samenhangen met de beoogde activiteiten tijdens en na voltooiing van de werkzaamheden.

Effecten en beoordeling

Na de beschrijving van de relevante soorten die in en nabij het plangebied voorkomen, volgt een overzicht van de te verwachten effecten van de ingreep op de ecologische kwaliteiten van het plangebied. Deze verstoringen kunnen verder reiken dan de grenzen van het plangebied. We maken hier volgens de voorschriften van EL&I in Werken aan Natura 2000 (ministerie van EL&I 2004) onderscheid in vijf soorten effecten, onder te verdelen in kwantitatieve effecten (winst of verlies van habitats), kwalitatieve effecten (chemische effecten, fysieke effecten en verstoring) en achteruitgang in ruimtelijke samenhang (versnippering). Het gaat in alle gevallen om effecten die een verstoring veroorzaken van de (beschermde) soorten en van de functionaliteit van hun leefgebied.

De beoordeling vindt plaats aan de hand van de natuurwetgeving (Natuurbeschermingswet, Flora- en faunawet en Wet Ruimtelijke Ordening (i.c. Ecologische Hoofdstructuur). Bovendien kan een beoordeling nodig zijn ten aanzien van provinciale regelgeving, zoals betreffende ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied. Het kan nodig zijn dat de initiatiefnemer contact opneemt met de provincie wanneer effecten op kunnen treden ten aanzien van ganzenfoerageergebied en weidevogels. Indien negatieve effecten kunnen optreden ten aanzien van de instandhoudingsdoelen van een Natura 2000-gebied of een Beschermd Natuurmonument, kan het nodig zijn om een vergunning volgens de Natuurbeschermingswet aan te vragen.

Wanneer verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet kunnen worden overtreden, dienen mitigerende en/of compenserende maatregelen in de plannen te worden opgenomen. Wanneer door dergelijke maatregelen de functionaliteit van het leefgebied gegarandeerd is, is er geen ontheffing nodig (paragraaf 2.1).

Bezoekadres

Suderwei 2
9269 TZ Feanwâlden

Postadres

Postbus 32
9269 ZR Feanwâlden
Telefoon 0511 47 47 64
Fax 0511 47 27 40
info@altwym.nl

www.altwym.nl